

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 5. lokakuuta 2023
(OR. en)

13832/23

TRANS 397
CLIMA 445
ENV 1083
SAN 567
IND 512
STATIS 62

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	4. lokakuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 566 final
Asia:	KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Pyöräilyä koskevan eurooppalaisen julistuksen ehdottaminen

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 566 final.

Liite: COM(2023) 566 final

Bryssel 4.10.2023
COM(2023) 566 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Pyöräilyä koskevan eurooppalaisen julistuksen ehdottaminen

1. Johdanto ja tausta

Ihmisten hyvinvoinnin ja Euroopan teollisuuden kilpailukyvyn asettaminen vihreän siirtymän ytimeen on Euroopan komission tärkeimpiä prioriteetteja. Pyöräilyllä, joka on yksi kestävimmistä ja terveellisimmistä liikennemuodoista sekä nopeasti kehittyvä yritystoiminnan ala, on hyvät edellytykset tukea tätä tärkeää prosessia.

Pyöräilyn osuuden lisääminen auttaa vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä, ilman pilaantumista, melusaastetta ja ruuhkia. Pyöräily voi lisätä myös fyysistä ja henkistä hyvinvointia sekä sosiaalista osallisuutta. Se on kestävä matkailun keskeinen mahdollistaja, ja se tuo myös konkreettisia hyötyjä paikalliselle taloudelle erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä olevien laadukkaiden vihreiden työpaikkojen kautta.

Komissio ehdottaa siksi tiettyjen periaatteiden vahvistamista, jotta EU:ssa saadaan käyttöön pyöräilyn koko potentiaali.

Nämä periaatteet olisivat osa **pyöräilyä koskevaa eurooppalaista julistusta**, jäljempänä 'julistus', jonka on tarkoitus olla strateginen kompassi EU:n ja jäsenvaltioiden tulevissa asioissa koskevissa linjauksissa.

Komissio esittää tämän tiedonannon liitteeseen sisältyvän julistuksen, joka Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission on tarkoitus allekirjoittaa yhteisenä julistuksena.

Julistuksen on tarkoitus auttaa saavuttamaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, kestävä ja älykkään liikkuvuuden strategian sekä saasteettomuustoimintasuunnitelman tavoitteet. Lisäksi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 20 mukaan jokaisella on oikeus laadukkaisiin peruspalveluihin, joita ovat esimerkiksi liikennepalvelut.

Tällä ehdotuksella vastataan Euroopan parlamentin kehotuksiin, joita se esitti erityisesti EU:n pyöräilystrategian kehittämisestä antamassaan päätöslauselmassa¹, sekä useimpien jäsenvaltioiden² kehotuksiin. Julistus on EU:n uuden kaupunkiliikenteen kehityksen³ mukainen.

2. Meneillään olevat toimet

Kuten EU:n uudessa kaupunkiliikenteen kehityksessä todetaan, yhä kunnianhimoisempien ilmasto-, ympäristö-, digitaalisuus-, terveys- ja yhteiskunnallisten tavoitteidensa edistämiseksi EU:n on ryhdyttävä kaupunkiliikenteen osalta päättäväisempiin toimiin siirtyäkseen nykyisestä, liikennevirtoihin perustuvasta lähestymistavasta toisenlaiseen toimintamalliin, joka perustuu ihmisten ja tavaroiden kestävämpään liikkumiseen⁴.

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_FI.html

² <https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>

³ COM(2021) 811 final.

⁴ Tämä tarkoittaa joukkoliikenteen / julkisen liikenteen vahvistamista liikennejärjestelmän selkärankana, parempia aktiivisen liikkumisen vaihtoehtoja (esimerkiksi kävely ja pyöräily), tehokasta, päästötöntä kaupunkilogistiikkaa ja toimitusketjun viimeisen osuuden ratkaisuja sekä esteettömyyden lisääntymistä. Edellä kuvatun multimodaalisuuden

Pyöräilyn lukuisista hyödyistä huolimatta edelleen liian harvat ihmiset pyöräilevät EU:ssa⁵, ja pyöräilyn yleisyydessä on valtavia eroja eri jäsenvaltioiden, alueiden ja kaupunkien välillä. Tämä johtuu etenkin puutteellisesta infrastruktuurista ja siitä aiheutuvista turvallisuushuolista, kulttuurisidonnaisten pyöräilyä koskevien asenteiden eroista ja tietoisuuden puutteesta.

EU ja erityisesti komissio ovat jo toteuttaneet näiden kysymysten käsittelemiseksi ja pyöräilyn edistämiseksi useita toimia, joista voidaan mainita esimerkkeinä seuraavat:

- EU:n liikennealan linjauksia on tarkistettu: kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategiassa⁶ sekä EU:n uudessa kaupunkiliikenteen kehityksessä⁷ kehoitetaan lisäämään pyöräilyä ja muiden kestävien liikennemuotojen käyttöönottoa.
- Pyöräilyä on kannustettu käyttämään EU:n kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelussa osana kestävän kaupunkiliikenteen suunnittelun kansallisista tukiohjelmista annettua komission suositusta (EU) 2023/550⁸.
- Ehdotuksessa Euroopan laajuista liikenneverkkoa (TEN-T) koskevan asetuksen tarkistamiseksi⁹ on asetettu vaatimuksia aktiivisten liikennemuotojen paremmaksi sisällyttämiseksi kaupunkisolmukohtien multimodaalisiin matkustajakeskuksiin sekä pyöräilyreitien jatkuvuuden ja saavutettavuuden ylläpitämiseksi ja siten aktiivisten liikennemuotojen edistämiseksi.
- Tarkistettua TEN-T-asetusta koskevassa ehdotuksessa on asetettu vaatimuksia kaupunkisolmukohtaisten kaupunkiliikennetietojen keräämiseksi ja toimittamiseksi komissiolle.
- Tarkistettua rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä koskevassa ehdotuksessa¹⁰ on asetettu pyöräpysäköintipaikkojen vähimmäismäärää koskevia vaatimuksia.
- Polkupyörien käyttöön on kannustettu ottamalla käyttöön uusi päästökauppajärjestelmä (ETS2)¹¹, jossa hiilen hinta sisällytetään rakennuksissa, tieliikenteessä ja muilla aloilla käytettäviin polttoaineisiin ja jäsenvaltioiden saataville asetetaan merkittäviä huutokaupasta saatavia tuloja vihreän siirtymän tukemiseksi, myös liikenteen alalla.

tulisi olla kaupunkiliikenteen ohjaavana periaatteena. Päästöttömyys ja verkottunut, automatisoitu ja jaettu liikkuminen tulevat kuitenkin olemaan keskeisiä osatekijöitä kaupunkien siirtymässä kohti ilmastoneutraalia tulevaisuutta. Ne myös mahdollistavat esikaupunki- ja maaseutualueiden kestävä yhteydet kaupunkeihin. Koko järjestelmän tehokkuuden lisäämiseksi on parannettava liikenteen ja liikkumisen hallintaa multimodaalisten liikennekeskusten ja digitaalisten ratkaisujen avulla.

⁵ Vuoden 2019 Eurobarometri-kyselyn mukaan noin yhdeksän prosenttia EU:n kansalaisista käyttää (sähkö)pyöriä tai (sähkö)potkulautoja ensisijaisina kulkuvälineinä. Lähde: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2226>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>

⁷ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/ad816b47-8451-11ec-8c40-01aa75ed71a1/language-fi/format-PDF/source-250877856>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32023H0550>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0812>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A52021PC0802>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0959&qid=1688743056255>

- On perustettu sosiaalinen ilmastorahasto¹², jossa haavoittuville ryhmille, joihin ETS2-päästökauppajärjestelmä erityisesti vaikuttaa, osoitetaan kohdennettua rahoitusta. Näin voidaan nopeuttaa rakennusten hiilidioksidipäästöjen vähentämistä sekä kannustaa päästöttömään ja vähäpäästöisen liikkumiseen ja liikenteeseen, mihin kuuluu tukeminen polkupyörien ostossa ja käytössä.
- On ehdotettu energiaverodirektiivin¹³ uudelleenlaatimista, jotta voidaan auttaa ratkaisemaan liikenteeseen liittyviä ilmasto- ja ympäristöhaasteita.
- Pyöräilyyn liittyviin hankkeisiin on tarjottu rahoitusta erilaisista ohjelmista ja välineistä, kuten Euroopan aluekehitysrahastosta, koheesiorahastosta, Verkkojen Eurooppa -välineestä, elpymis- ja palautumistukivälineestä¹⁴, InvestEU-rahastosta¹⁵ ja Horisontti Eurooppa - ohjelmasta.
- On tuettu tutkimusta ja innovointia¹⁶, jotka liittyvät pyöräilyä koskeviin teknologioihin ja palveluihin, kuten sähköpyöriin, vammaisille tarkoitettuihin mukautettuihin pyöriin, erityispyöriin ja välineisiin, pyörien yhteiskäyttöjärjestelmiin sekä älykkäisiin pyöräilysovelluksiin.
- Pyöräilyä on edistetty terveellistä ja aktiivista elämäntapaa tukevana urheiluna, virkistystoimintana ja liikennevälineenä #BeActive-kampanjassa¹⁷, joka huipentuu

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0955&qid=1688742687499>
Sosiaalinen ilmastorahasto rahoitetaan nykyisestä päästökauppajärjestelmästä saatavilla tuloilla sekä pääasiallisesti uudesta rakennuksia, tieliikennettä ja pienteollisuutta koskevasta päästökauppajärjestelmästä (ETS2). Rahastosta on tarkoitus mobilisoida vuosina 2026–2032 kaikkiaan 86,7 miljardia euroa tukea haavoittuville kotitalouksille, haavoittuville liikenteen käyttäjille ja haavoittuville mikroyrityksille oikeudenmukaisen siirtymän varmistamiseksi.

¹³ Ehdotus neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta (uudelleenlaadittu) (COM/2021/563 final).

¹⁴ Komission tämänhetkisten, arvioituihin ja hyväksytyihin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin perustuvien arvioiden mukaan elpymis- ja palautumissuunnitelmissa osoitettiin kaikkiaan 1,7 miljardia euroa pyöräilyinfrastruktuuriin liittyviin toimiin. Tällaisia toimia ehdottivat ja panevat täytäntöön Belgia, Bulgaria, Kypros, Tšekki, Tanska, Viro, Kreikka, Italia, Latvia, Romania ja Slovakia.

¹⁵ Esimerkkejä InvestEU-toimista, joilla tuetaan kestävästä liikkumisesta muiden investointien ohella:

- InvestEU:n kestävästä siirtymän kehys (InvestEU Framework for Sustainable Transition) (Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki), jossa investoidaan kestävästä liikkumisesta ja kaupunkiliikennettä koskeviin alahankkeisiin
- kestävyystakuuta koskeva puitetoimi 14 (Euroopan investointirahasto), jossa investoidaan vähäpäästöiseen ja päästöttömään liikkumiseen; tämä on ensimmäinen yleiseurooppalainen takuutuote, jolla tuetaan pienten yritysten ja yksityishenkilöiden vihreää siirtymää
- Green Developer -rahoitusohjelma (Euroopan investointipankki), jossa Pariisin sopimuksen tavoitteita (muun muassa vihreää liikkumista) tukeville hankkeille myönnetään puitelainoja
- puitetoimi 8: pk-yrityksikkunan sekä tutkimuksen, innovoinnin ja digitalisaation ikkunan yhteinen osaketuote – ilmasto- ja ympäristöratkaisujen alatuote (SMEW RIDW Joint Equity Product – Climate & Environmental Solutions Sub-Product) (Euroopan investointirahasto), jossa tuetaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, myös liikkumista ja liikennettä sekä rakennettua kaupunkiympäristöä, edistävien teknologioiden tai ratkaisujen tutkimusta, kehittämistä, lanseerausta, tehostamista ja kaupallistamista
- Shift4Good -rahasto I (Euroopan investointirahasto), jossa keskitytään älykkääseen ja kestävästä liikkumiseen ja liikenteeseen sekä kiertotalouteen ja joka on suunnattu lähinnä yritysten välisiin liiketoimiin; kyseisessä rahastossa keskitytään kuitenkin enemmän suuriin liikennevälineisiin aina henkilöautoista lentoliikenne- ja merenkulkualoihin.

¹⁶ EU:n liikennealan tutkimus- ja innovointihankkeiden TRIMIS-tietokannassa (<https://trimis.ec.europa.eu/>) on lukuisia aiheeseen liittyviä hankkeita.

¹⁷ <https://sport.ec.europa.eu/news/facts-and-figures-about-the-beactive-2022-campaign>

Euroopan urheiluviikkoon¹⁸, sekä tietoisuuden lisäämistä koskevilla kampanjoilla, kuten Euroopan liikkujan viikolla¹⁹ ja Euroopan tieliikenneturvallisuuden peruskirjalla²⁰.

- EU:n tieturvallisuuden vaihto-ohjelman²¹ avulla on tuettu jäsenvaltioiden välistä vertaisoppimista haavoittuvien tienkäyttäjien, erityisesti pyöräilijöiden, turvallisuuden parantamisessa.
- On vaadittu erityisiä tiloja polkupyörien kuljettamiseen uusissa ja parannetuissa junissa.²²

3. Pyöräilyä koskeva eurooppalainen julistus

Pyöräilyn olisi lisäännyttävä EU:ssa oleellisesti, jotta sen potentiaali voitaisiin hyödyntää siten, että se voi auttaa tehokkaasti saavuttamaan liikkumista, ilmastoa, ympäristöä ja terveyttä koskevat sekä teolliset ja yhteiskunnalliset EU:n tavoitteet. Tämä edellyttää, että paikalliset, alueelliset, kansalliset ja EU:n viranomaiset lisäävät pyöräilyä edistäviä toimiaan sekä tekevät pyöräilyä aiempaa houkuttelevamman ja turvallisemman vaihtoehdon kaikenikäisille ja -kuntoisille ja myös fyysisistä vaivoista kärsiville ihmisille.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella komissio ehdottaa tiettyjen periaatteiden ja niihin liittyvien sitoumusten vahvistamista. Tätä tarkoitusta varten esitetään luonnos Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission julistukseksi. Liitteessä oleva julistusluonnos on tarkoitettu ehdotukseksi, josta on määrää keskustella Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa, jotta kaikki kolme toimielintä voisivat allekirjoittaa sen.

Ehdotettu julistus perustuu jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin aiempiin aloitteisiin, ja siinä hyödynnetään sidosryhmiltä kerättyjä näkemyksiä²³.

Julistuksen **tärkeimmistä periaatteissa** keskitytään seuraaviin seikkoihin:

1. pyöräilyä koskevien linjausten laatiminen ja vahvistaminen
2. osallistavan, kohtuuhintaisen ja terveellisen liikkumisen edistäminen
3. pyöräilyinfrastruktuuriin laajentaminen ja parantaminen
4. pyöräilyyn tehtävien investointien lisääminen ja suotuisien pyöräilyolosuhteiden luominen
5. tieliikenteen turvallisuuden ja turvatoimien parantaminen

¹⁸ <https://sport.ec.europa.eu/initiatives/european-week-of-sport>

¹⁹ <https://mobilityweek.eu>

²⁰ <https://road-safety-charter.ec.europa.eu/>

²¹ <https://etsc.eu/projects/eu-road-safety-exchange/>

²² Rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista annettu asetus (EU) 2021/782 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0782&from=CS>); edellä mainittuja säännöksiä sovelletaan 7. kesäkuuta 2025 alkaen.

²³ Palaute, jota saatiin 3. heinäkuuta 2023 pidetyssä komission kaupunkiliikenteen asiantuntijaryhmän aktiivisen liikkumisen alaryhmän kokouksessa ja EU:n uutta kaupunkiliikenteen kehystä koskevassa kuulemisessa (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12916-Sustainable-transport-new-urban-mobility-framework_fi).

6. laadukkaiden vihreiden työpaikkojen tukeminen ja maailmanluokan eurooppalaisen pyöräilyteollisuuden kehittäminen
7. multimodaalisuuden ja pyöräilymatkailun tukeminen
8. pyöräilyä koskevien tietojen keräämisen parantaminen.

4. Tulevat toimet

Tässä julistusluonnoksessa komissio esittää viitekehyksen ja ohjeita pyöräilyn lisäämiseksi EU:ssa sekä pyöräilyalan laadukkaiden työpaikkojen ja teollisuuden tukemiseksi.

Komissio edistää viestintä- ja yhteistyötoimia jäsenvaltioiden ja kaikkien asiaankuuluvien osapuolten kanssa varmistaakseen yhteisen sitoutumisen julistuksessa vahvistettuihin periaatteisiin ja niiden tunnettuuden.